

udvides til også at omfatte personer, der i kraft af deres tilknytning til en radio- og fjernsynsstation har fået kendskab til identiteten på en anonym kilde eller medvirkende.«

5.2. Gældende regler

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 172, stk. 1 har redaktører, redaktionssekretærer og journalister m.fl. ved et her i landet trykt periodisk skrift ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der er forfatter eller kilde til en i skriftet optaget unavngiven artikel eller meddelelse.

Den begrænsede vidnepligt for pressens folk går tilbage til retsplejereformen i 1916.

Den nuværende affattelse af retsplejelovens § 172 bygger på betænkning nr. 316/1962 om vidner. Justitsministeriet fremsatte lovforslag om ændring af retsplejelovens regler om vidner i overensstemmelse med flertallets lovudkast i betænkning 316/1962. Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 149 af 21. april 1965.

5.2.1. Kredsen af fritagne personer

Vidnefritagelsen er begrænset til personer med tilknytning til et »her i riget trykt periodisk skrift«. Om det nærmere indhold af dette begreb, der i sin afgrænsning svarer til afgrænsningen for det særlige ansvarssystem i presseloven, henvises der til bemærkningerne til §§ 1 og 2.

I den forbindelse bemærkes, at bestemmelsen i retsplejelovens § 172, stk. 1, som fastslået af Højesteret ved kendelse af 19. marts 1986 ikke kan anvendes analogt på journalister m.fl. ved de elektroniske medier.

Fritagelsen for vidnepligten omfatter dels hele den journalistiske medarbejderkreds, dels andre, der i kraft af deres tilknytning til vedkommende skrift, trykkeri, nyhedsbureau eller forlag har fået kendskab til forfatterens eller kildens identitet.

Til den journalistiske medarbejderkreds henregnes ikke blot de til skriftet - fast eller løse - knyttede redaktører, redaktionssekretærer og journalister, men også free-lance journalister, der leverer stof til forskellige blade, og deltidsbeskæftigede lokalmedarbejdere.

Vidnefritagelsen for andre end den journalistiske medarbejderkreds er betinget af, at deres kendskab til forfatterens eller kildens identitet skyldes deres tilknytning til vedkommende skrift, trykkeri, nyhedsbureau eller forlag. Fritagelsen omfatter efter bestemmelsen hele det personale (fotografer, kontorpersonale, teknisk personale og distributionspersonale m.fl.), der er knyttet til skriftet eller de øvrige i bestemmelsen nævnte typer virksomheder.

Det er en betingelse for fritagelsen, at de pågældende deltager i fremstillingen af skriftet. Ejere og bestyrelsesmedlemmer i bladforetagender vil ifølge vidnebetænkningens bemærkninger således i almindelighed ikke være omfattet af bestemmelsen. Udenfor falder også selvstændige distribueringsled som Bladkompagniet og kioskejere.

5.2.2. Hvilke kilder og hvilket stof er omfattet af beskyttelsen

Efter bestemmelsens ordlyd er kildebeskyttelsen begrænset til den, »der er forfatter eller kilde til en i skriftet optaget unavngiven artikel eller meddelelse«.

Kerneområdet er således utvivlsomt en forfatters, herunder journalists, egen unavngivne artikel samt unavngivne meddelelser (oplysninger eller interviews m.v.), der refereres i en navngiven (journalists) eller unavngiven (journalists) artikel. Manifesterer krænkelsen sig i selve offentliggørelsen, således at der foreligger et såkaldt materielt pressedelikt, gælder som omtalt presselovens særlige ansvarssystem og vidneførsel til opklaring af, hvem der er kilden, vil derfor som hovedregel være uden interesse. Men som nævnt går vidnefritagelsesreglen videre. Den fritager som udgangspunkt også for vidnepligt om, hvem tavshedsbelagte oplysninger hidrører fra. Det kan være oplysninger fra en offentlig ansat eller indehaver af offentligt hverv, der krænker den pligt til tavshed, som han er pålagt af hensyn til offentlige interesser eller af hensyn til diskretion om personlige private forhold, som han er kommet i besiddelse af under udøvelsen af sin tjeneste. Eller det kan være oplysninger, som meddeleren er kommet i besiddelse af i udøvelsen af en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, som f.eks. læger og advokater. Uberettiget videregivelse af sådanne oplysninger er strafbare efter straffelovens §§ 152-152 c. Det kan også være oplysninger om forretningshemmeligheder, som meddeleren ifølge sit ansættelsesforhold ikke må røbe, og hvis afsløring kan være strafbelagt efter markedsføringsloven. Viderebringelse af oplysninger, der er kommet til veje ved udnyttelse af krænkelser af straffelovens §§ 152-152 c, kan være et materielt pressedelikt efter § 152 d, men vidnefritagelsesreglen beskytter her mod afgivelse af oplysninger om kilden. Reportager om formodet strafbar virksomhed indeholder normalt ikke noget materielt pressedelikt, men efterforskning af den strafbare virksomhed kan hindres, hvis medarbejderen ikke vil afsløre sin kilde.

I vidnebetænkningen anføres side 59, at fritagelsen ikke omfatter indsendere af eller forfattere eller kilder til annoncer, der bringes i bladet. Endvidere anføres i betænkningen, at fritagelsen heller ikke gælder